

OMBYGGING AV ENEBOLOGIG FRA 60-TALLET

Bærum

MOSENG POULSEN ARKITEKTUR AS

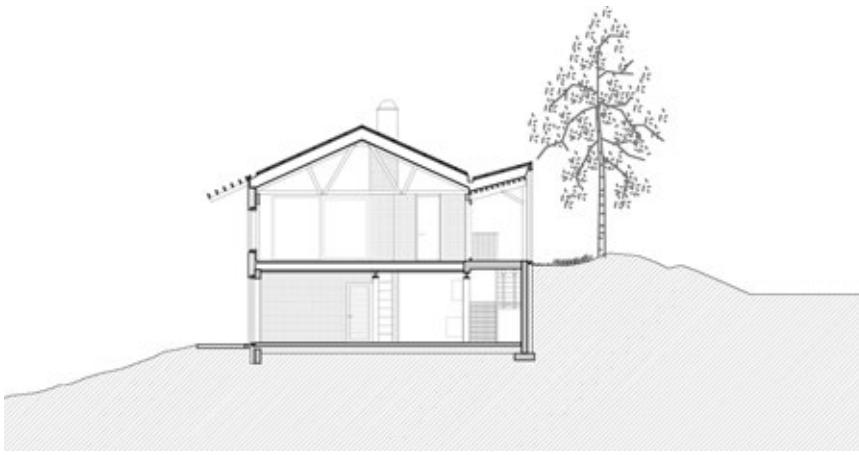
Tekst: moseng poulsen arkitektur as
Foto: moseng poulsen arkitektur as

Halvparten av Norges over én million eneboliger er bygget i tidsrommet 1950–1990. Vi pusser opp for nesten 90 milliarder i året, men store deler av denne summen går til overflateoppussing som nytt kjøkken og bad. Økende vektlegging av energioppgradering og bokvalitet har endret dette bildet noe, men fortsatt blir de store summene brukt på oppussing som i mindre grad gir en reell økt arkitektonisk kvalitet.

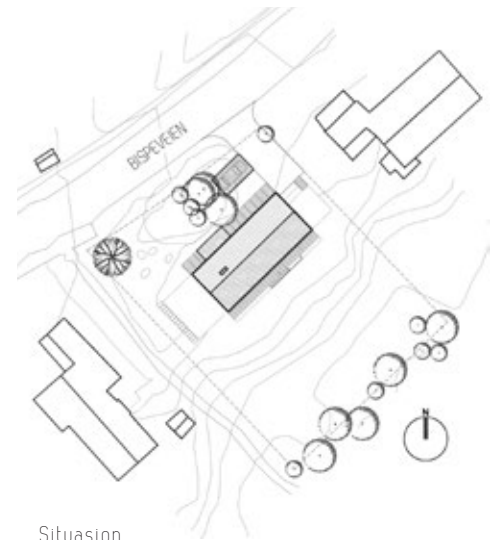
Boligen i Bærum er et eksempel på oppussing med intensjon både om økt bokvalitet og redusert energibruk. Den var en klassisk representant for 60-tallets folkebolig: Et typehus med sokkeletasje i plasstøpt betong og hovedetasje i prefabrikkert stenderverk. Boligens sentrale rom – kjøkken, stue, bad, soverom og entré – lå på hovedplanet, mens sokkeletasjen, som blant annet inneholdt en utilgjengelig kjeller-

stue, hovedsakelig ble benyttet til lagring. Forbindelsen mellom etasjene var en bratt trapp i et avstengt rom, noe som medførte at underetasjen ble lite brukt.

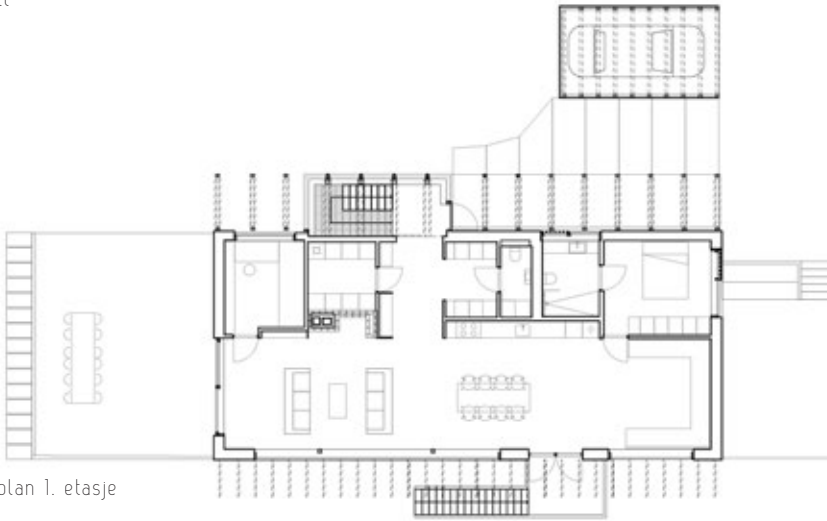
Tomten mangler ikke kvaliteter. Et fallende terreng mot syd gir gode lysforhold, med utsyn mot friområde som nærmeste nabo. Mot nord er en liten knaus med vakre furutrær. Ferdighuset er plassert i terrengefallet, med adkomst fra tomtens øvre nivå.

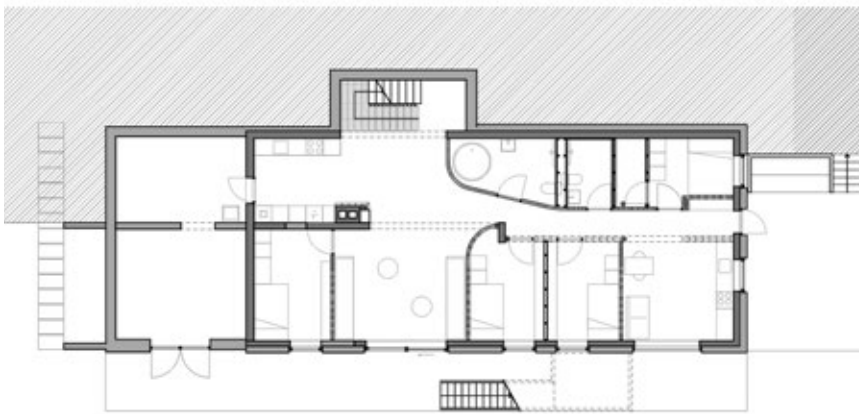
Snitt

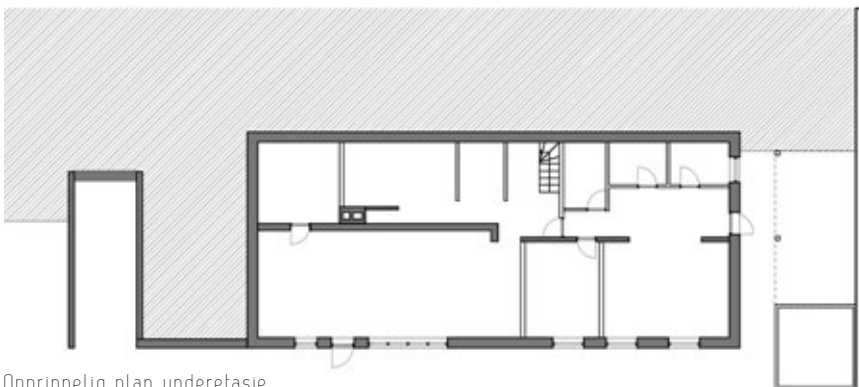
Situasjon

Ny plan 1. etasje

Ny plan underetasje

Opprinnelig plan underetasje

Boligen er bygget i 1965, med de typiske svakhetene som er karakteristisk for typehus: manglende tilpasning til tomtens kvaliteter, planløsning som ikke relaterer seg til uterom og himmelretninger, og dårlig tilrettelagt adkomst.

I tillegg var boligen i liten grad tilpasset et familieliv anno 2022. Et lite arbeidskøkken, ett oppholdsrom, en entré uten skaplass og knappe soverom var uforenelig med behovene til en aktiv familie på fem med stor omgangskrets og plasskrevende fritidsaktiviteter.

Med dette som utgangspunkt ble vår oppgave å både forbedre boligens interne arealdisponering, men også å knytte rommene bedre til utearealene. En generell standardheving med tanke på energi og materialbruk var en forutsetning.

Prosjektet ble gjennomført med høy grad av egeninnsats fra eiernes side kombinert med innleid fagekspertise. Hovedetasjen er under ferdigstillelse, her presenteres derfor kun underetasjen.

Gulvet ble pigget opp, etterisolert med 20 cm isolasjon og radonsperre, før det nye gulvet med vannbåren varme ble støpt. Ekstra utgraving av gammel pukke ga økt takhøyde.

I hovedetasjen er de originale takstolene eksponert, og med nye vindusåpninger mot syd blir oppholdsrommet luftig og åpent

Konseptuelt grep – arkitektonisk identitet

Vi ønsket å bruke de eksisterende ingrediensene i det originale huset som drivkraft for de nye løsningene. Den støpte underetasjen og den prefabrickerte trekonstruksjonen over er en kjent gjenganger i typehuskatalogen og et resultat av krav om effektiv produksjon og generalisering med hensyn til plassering i terreng. Men både betongen i underetasjen og trekonstruksjonen i hovedetasjen ga huset dets karakter, og ved å videreføre dette ønsket vi å beholde husets historie.

Alle valg av nye løsninger har forholdsvis seg til dette grepet: murale løsninger nede, trekonstruksjoner oppe.

Strukturendring

Den store underetasjen var knapt i bruk; det var lavt under taket, trappeforbindelsen var dårlig og gulv og vegger var nærmest uisolert. For at denne etasjen skulle bli et fullverdig boareal måtte det

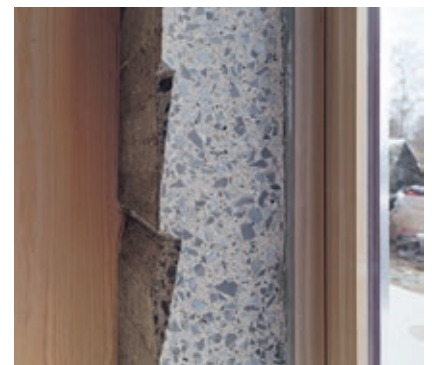
sterk lut til. Det er drenert og etterisolert utvendig langs alle yttervegger. Gulvet ble pigget opp, etterisolert med 20 cm isolasjon og radonsperre, før det nye betonggulvet med vannbåren varme ble støpt. Ekstra utgraving av den gamle pukken under gulvet ga økt romhøyde.

På grunn av terrengfallet er to av fasadene eksponert, men muligheten for lysinnslipp var dårlig utnyttet. I den nye løsningen ble det flere og større åpninger slik at 'kjellerfølelsen' forsvant. I bakkant, hvor bygningen ligger inn i terrenget, ble en ny trappeforbindelse samtidig lyskilde for underetasjen.

Omdisponering av arealer

I hovedetasjen er det prioritert store fellesrom som kjøkken og stue mot utsikten i syd, med birom i bakkant.

Sokkeletasjen er utviklet til boltreareal for barna. Eget soverom til alle, bad og

Den matte, glatte sagflaten i nye åpninger blir vinduene og dørenes føring

flere ulike soner for lek og aktivitet skal gi rom for fellesskap, men også privatliv for barna. Familiebesøk langveisfra kan få egen gjesteavdeling med separat inngangsdør. Alle soverom og fellesrom har fått direkte utgang til hagen i syd via en støpt og slepet langsgående plate.

Ideen om en flytende romsone for fellesarealene ga form til de kurvede veggene. Valg av teglstein som byggemateriale for innvendige vegger muliggjorde denne geometrien og ble benyttet der det var relevant.

Innredningen i gjennomfarget gul mdf forsterker den varme atmosfæren som teglen skaper
Nye innvendige vegger er murt med gul tegl. De buede veggene er utført i stående forband for å få presis geometri

På kjøkkenet kan man se de ulike forskå-
lingene fra da huset ble bygget i 1965

Gamle og nye materialer

Det originale husets materialbruk er videreført i den nye løsningen. Den støpte sokkelen har gitt inspirasjon til å forsterke den murale kvaliteten. Nye innervegger er i gul tegl, i stående og liggende forband avhengig av veggens geometri. Den gule teglen ble valgt for å gi en varm stemning. Gul murmørtel underbygger det varme preget.

Gulvet er en støpt og slipt betongplate, med standard betongresept. Det samme gjelder trapperommets sokkel, som er forskalt med liggende bordkledning. Himling og dører er i ask.

Det er likevel den originale betong-sokkelen som utgjør prosjektets mer overraskende komponent. Betongveggene var kledd med ulike former for plater og tre, og avdekkingen av disse var både gledelig og sørgelig. Det var benyttet bord- og plateforskaling om hverandre, og veggene var støpt med svært ulik grad av presisjon. Det ble tidlig bestemt at alle originale betongvegger skulle beholdes, kun renskes for løse stein og eventu-

I teglveggen er det plass til badekaret

elt slipes på de mest utsatte veggene. Dette medførte at hvert enkelt rom har fått sin egen individuelle betongkarakter, mens den gule teglen er felles for alle. Den matte, glatte sagflaten i nye åpninger i ytterveggen står i kontrast til den tidvis grove betongveggen og eksponerer betongkvaliteten fra 1965. Vinduer og dører er satt utenpå, og i liv med, den originale betongveggen. Sagflaten blir vinduenes og dørenes fôring.

Ny trapp

En ny trapp er plassert i et tilbygg mot adkomsten i nord. Å legge trappen utenfor den originale huskroppen ga fleksibilitet til de to planløsningene og gjør det mulig å benytte de to etasjene uavhengig av hverandre. Et fremtidig scenario kan være å etablere separate boliger i hver etasje, med trappen som felles adkomst. For familien var det viktig å kunne skalere ned i en fremtidig situasjon slik at de som gamle skal kunne bli boende.

I trappen møtes underetasjens murale karakter og overetasjens lette trekonstruksjon

I bakkant, mot terreng, ble det nye trapperommet en lyskilde for underetasjen

mopo (moseng poulsen arkitektur as)

ble etablert av sivilarkitektene Siri Moseng og Kaja Bergliot Poulsen i 2007 og består i dag av fire arkitekter. Kontorets aktiviteter spenner i skala, og omfatter planlegging av offentlig vei, regulering, landskap, gjenbruk av eldre bebyggelse, nye eneboliger og tilbygg. I løpet av de siste årene har vi i økende grad blitt involvert i arkitekturoppgaver knyttet til endringer av eksisterende bygninger.

www.mopo.no

Adresse:	Bispeveien 68, 1362 Hosle
Byggherre:	Hege Brinch og Erik Legernes
Arkitekt:	Moseng Poulsen Arkitektur as
RIB:	Bollinger + Grohmann
Entreprenør:	selvbygger
Leverandører:	tegl: Randers Tegl – tegltype: RT 207 classica blåtstrøken mørtel: BMC Norge – type: SM 902 betong: Unicon
Ferdigstilt:	2022
Areal:	130 m ² underetasje + 130 m ² hovedetasje

Et utenpåliggende trapperom løste også et annet problem som ofte blir glemt i prosjekter som dette. Hvor skal familien bo i byggeprosessen? Å leie en midlertidig leilighet betyr en ekstra kostnad i budsjettet, og en dobbel belastning i familiens hverdag. I dette tilfellet medførte den todelte planløsningen at familien kunne bygge om den ene etasjen i eget tempo mens de bodde i den andre.

Samtidig er trappen laget slik at forbindelse mellom etasjene forsterkes. Trappehuset er utformet med hvitt glass, som slipper lys ned i underetasjens mørkeste soner. Halve trappeløpet er utformet i tegl, og gir uttrykk for å høre til den murale underetasjen. Øvre del er en lett tretrapp, og knytter trapperommet til overetasjens trekonstruksjon.